นโยบายเน้นหนักของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ.ณรัชต์ เศวตนันทน์)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

****

ทุกวันนี้สังคมเคลือบแคลงสงสัยในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ เรือนจำส่วนใหญ่มีสภาพเก่าและทรุดโทรมเนื่องจากมีอายุการใช้งานมานาน มีลักษณะเป็นโรงเรือนทำให้ต้องควบคุมผู้ต้องขังแบบรวม โครงสร้างอาคารต่างจากมาตรฐานสากล ประกอบกับจำนวนผู้ต้องขังที่มีมาก ทำให้อัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อการควบคุมผู้ต้องขังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทำให้เป็นงานที่ท้าทายเป็นอย่างมาก

จากสถิติพบว่ามีผู้ต้องขังพยายามหลบหนีแหกหักอยู่ในหลักสิบคนเท่านั้น ซึ่งยังไม่ถึงหลักร้อยคน ขอให้รักษาไว้ และพยายามให้ลดลงไปในที่สุด ทั้งนี้ขอให้ตรวจสอบเพิ่มเติมว่าเป็นตัวเลขที่เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะอาจมีบางกรณีที่ผู้ต้องขังหลบหนีและสามารถจับกุมได้ในทันที ทำให้ไม่มีการรายงานเข้ามาที่กรมราชทัณฑ์ จึงขอให้เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์บริหารงานตามความเป็นจริง เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด และจะได้รู้ถึงจุดบกพร่อง เช่น ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารสถานที่ ประสิทธิภาพการควบคุม ความเคร่งครัดรอบคอบของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันมีผู้ต้องขังที่พ้นโทษและกลับไปกระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก ที่ผ่านมากรมราชทัณฑ์มีนโยบายคืนคนดีสู่สังคม แต่จากสถานการณ์กลับกลายเป็นว่าคืนคนเดิมสู่สังคม ดังนั้น การกระทำผิดซ้ำเป็นปัญหาหลักและปัญหาสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ ทั้งการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับผู้ต้องขัง ให้สมดุลกับการดูแลความปลอดภัยให้สังคม ไม่ควรเน้นผลักผู้ต้องขังออกสู่สังคมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องให้สำนึกผิดเมื่อได้รับโทษและเกรงกลัวต่อบาปด้วย

ปัญหาสำคัญของงานราชทัณฑ์ คือ กระบวนการทางอาญาของไทยเน้นไปที่การบังคับโทษ ซึ่งมีโทษจำคุกมากเกินไป ส่งผลให้ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ทำให้ผลของการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังไม่เต็มประสิทธิภาพ เมื่อแก้ไขฟื้นฟูเยียวยาไม่ได้ผล ทำให้สภาพภายในเรือนจำมีลักษณะเสมือนหนึ่งเป็นเรือนเพาะชำอาชญากร ที่ผ่านมากรมราชทัณฑ์ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเหตุใดผู้ต้องขังหลายรายที่มีโทษสูงถึงประหารชีวิต แต่กลับถูกคุมขังจริงเพียง ๑๐ กว่าปี เรื่องดังกล่าวจึงเป็นโจทย์ที่ต้องคิดพิจารณาแก้ไข

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้มอบนโยบายการดำเนินงานที่สำคัญ โดยยึดหลัก ๓ ส. ๗ ก. ดังนี้

๓ ส. ได้แก่ สะอาด สุจริต และเสมอภาค

๑. <u>สะอาด</u> เรือนจำต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ปราศจากยาเสพติด โทรศัพท์มือถือและสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ

๒. <u>สุจริต</u> เน้นย้ำในเรื่องของความสุจริต บนพื้นฐานของสิ่งที่ยึดถือและไม่ปฏิบัติโดยเด็ดขาด ได้แก่

๒.๑ <u>ไม่ซื้อขายตำแหน่ง</u> ในการบริหารงานบุคคล จะใช้ระบบคุณธรรม (Merit system) โดยการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง จะพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ผลงาน ความประพฤติ และหลักอาวุโส

/๒.๒ <u>ไม่ทำธุรกิจ</u>...

๒.๒ ไม่ทำธุรกิจ การจัดซื้อจัดจ้าง การขายของกับหน่วยงาน ให้ยึดถือการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการอย่างเต็มที่

๒.๓ ไม่เบียดเบียนผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เรี่ยไรเงิน ขอให้ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เรือนจำและทัณฑสถานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ “งานได้ผล คนเป็นสุข” “งานได้ผล” คือ ไม่มีการแหกหักหลบหนี เรือนจำสะอาดภายใต้นโยบาย ๕ ก้าวย่าง “คน” คือ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขสบาย ได้พักผ่อนพอสมควร คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังพอใช้ได้

๒.๔ ไม่ทรยศต่อวิชาชีพ ไม่ให้ผู้ต้องขังมีอิทธิพลต่อการทำงาน การได้มาซึ่งประโยชน์ของผู้ต้องขัง หรือการย้ายเรือนจำต้องเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ โดยใช้หลักนิติศาสตร์เป็นหลัก ส่วนการใช้หลักทางด้านรัฐศาสตร์จะต้องปรึกษาหารือกันตามสมควรกับสถานการณ์และเหตุผลตามความจำเป็น

๓. เสมอภาค ขอให้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และยึดมั่นในกฎระเบียบและกฎหมาย

๗ ก. ได้แก่ กักขัง แก้ไข กฎหมาย การวางกรอบ กลั่นกรอง กำลังใจ และกลับตัว

๑. กักขัง ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ คือ การควบคุม กักขัง ผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย มิให้หลบหนี เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์การแหกหักหลบหนี ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานจะต้องอยู่ในพื้นที่เพื่อป้องกันไม่ให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อขอรับความช่วยเหลือ และหากมีเหตุการณ์ที่สำคัญหรือร้ายแรงเกิดขึ้น ต้องรายงานให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ทราบก่อน ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานจะต้องรู้ ๓ อย่าง ได้แก่ รู้คน รู้พื้นที่ และรู้สถานการณ์

๒. แก้ไข กรมราชทัณฑ์จะยึดตามแนวทางนโยบาย ๕ ก้าวย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงกรมราชทัณฑ์ของ พล.อ. ไพบูลย์ คุ้มฉายา อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามกฎและกติกาเดิม ที่มีกฎเหล็กเรื่องการห้ามมียาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามต่างๆ การจัดระเบียบเรือนจำ ฝึกวินัยและสมาธิให้แก่ผู้ต้องขังรวมทั้งการสร้างการยอมรับของสังคมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษ

๓. กฎหมาย ยึดหลักกฎหมาย รวมทั้งการควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่ ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ “ข้อกำหนดแมนเดลา” (Mandela Rules) และข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ” (Bangkok Rules)

๔. การวางกรอบ วางกรอบการแก้ไขปัญหาโดยจำกัดพื้นที่สีเทา (grey area) ให้น้อยที่สุดและอยู่ในความเห็นชอบของผู้บังคับบัญชา

๕. กลั่นกรอง วิเคราะห์และจัดวางระบบการจำแนก การจัดชั้น การพักการลงโทษและลดวันต้องโทษของผู้ต้องขัง จากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นเพศ อายุ อาชีพ ความรู้ รายได้กับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับเพื่อประเมินความเสี่ยงที่จะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือสร้างความเดือดร้อนของสังคม

๖. กำลังใจ ใช้หลักเมตตาธรรม สิทธิประโยชน์ผู้ต้องขังต้องได้รับการดูแลด้วยความเป็นธรรมและเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ และขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่ง ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ของพระบรมวงศานุวงศ์ของทุกพระองค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การถวายงานประสบผลสำเร็จอย่างดีที่สุด

๗. กลับตัว ผู้ต้องขังที่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย จะสามารถกลับตนเป็นคนดี อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยไม่กระทำผิดซ้ำ